



Klimasikring i vejarealer: LAR-anlæg

Vores vejarealer kan have stor betydning for at klimasikre byerne, da de kan benyttes til Lokal Afledning af Regnvand (LAR) og på den måde kan være en del af løsningen til at håndtere de store regnmængder, vi oplever i dag.

I takt med, at klimaforandringerne øger hyppigheden af voldsomme regnskyl, står danske kommuner over for stadig større udfordringer med at håndtere overfladevand. Et LAR-anlæg kan være et bud på en af løsningerne.

Vi fokuserer her på udvalgte områder, som man skal være opmærksom på ved etablering og drift af LAR-anlæg i veje. Disse kræver ofte et samarbejde mellem kommunerne og forsyningsselskaberne, der kan give anledning til retlige udfordringer.

LAR-anlæg – Hvad er det?

LAR dækker over et princip for håndtering af regnvand, hvor de traditionelle lukkede rørsystemer (fx kloakker) suppleres med eller erstattes af forskellige teknikker til lokal afledning af regnvand. Anlæggene kan antage en række forskellige former, herunder faskiner, regnvandsopsamling, regnbede, klima- eller nedsvivningsveje mv.

Hvilke aktører?

Aktørerne i et projekt om etablering af LAR-anlæg i vejarealer er dels spildevandsselskaberne og dels vejene. På de kommunale veje er det kommunen, der indgår som aktør i projektet, og på de private veje og private fællesveje er det de relevante grundejerforeninger. Disse aktører skal samarbejde for at kunne realisere etablering af LAR-anlæg i vejarealer.

Kommunerne er som myndighed ansvarlige for at udarbejde langsigtede planer for håndtering af vej- og klimamæssige udfordringer i kommunen og håndtering af spildevand generelt. Dette indebærer bl.a. udarbejdelse af spildevands- og klimatilpasningsplaner.

Spildevandsselskaberne er ansvarlige for etablering, ejerskab, finansiering og drift af anlæg til håndtering af tag- og overfladevand. Det er spildevandsselskaberne, der beslutter, hvilken løsning der anvendes, når der er tale om et spildevandsanlæg, som forsyningen selv ejer. Spildevandsselskaber kan som udgangspunkt ikke eje og drive et nedsvivningsanlæg eller andet anlæg, hvorved tag- og overfladevandet fra en ejendom afkobles fra forsyningens anlæg. Sådanne anlæg er en privat foranstaltning, der ejes og drives af de enkelte grundejere.

LAR-anlæg i offentlige veje

Kommunen har en særlig myndighedsrolle for offentlige vejarealer. Kommunen skal sikre, at sådanne arealer er i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, herunder udføre det nødvendige vedligeholdelsesarbejde. Desuden skal kommunen som myndighed bl.a. godkende, at offentlige vejarealer benyttes til andre formål end trafikale formål.

Vejarealer kan som hovedregel benyttes til almindelig færdsel uden forudgående tilladelse, hvorimod anden form for råden over vejarealer som udgangspunkt kræver tilladelse efter vejlovens § 80, stk. 1. Ved vurdering af en ansøgning om tilladelse til midlertidig råden over vejarealet skal kommunen lægge vægt på de forhold, der er omfattet af vejlovens formålsbestemmelse i § 1. Det indebærer fx, at kommunen også kan tillægge klimamæssige forhold betydning.

Er der tale om arbejder, der ligger ud over det generelle vedligeholdelsesniveau, har kommunerne mulighed for at indgå aftaler med en fysisk eller juridisk person om, at vedkommende skal afholde udgifterne til de pågældende arbejder på vejen, jf. vejlovens § 8, stk. 3.

Man kan ved etablering af LAR-anlæg i offentlige vejarealer overveje, om det skal ske ved meddelelse af tilladelser efter vejlovens § 80, stk. 1, eller om kommunerne i stedet skal indgå aftaler om etablering af LAR-anlæg efter vejlovens § 8, stk. 3.

Fordelen ved at meddele tilladelse efter vejlovens § 80, stk. 1, er, at det herved er muligt at regulere de pågældende anlæg gennem fastsættelse af vilkår. Omvendt kan dette være en mindre smidig proces end ved egentlig aftaleindgåelse, da der ved tilladelser efter vejlovens § 80, stk. 1, er tale om offentligtretlige afgørelser. Hertil kommer, at

LAR-anlæg i mange tilfælde kan betragtes som en del af vejens udstyr, og at det derfor er mere nærliggende med aftaleindgåelse efter vejlovens § 8, stk. 3. Det er derfor typisk mest hensigtsmæssigt, hvis der indgås aftaler om etablering af LAR-anlæg i offentlige vejarealer, i stedet for at det sker med tilladelser efter vejlovens § 80, stk. 1.

Finansiering og aftalekrav

Alle parter i et klimasikringsprojekt er interesserede i, hvem der i sidste ende står med regningen for etableringen og driften af det pågældende LAR-anlæg. Spildevandsselskabernes omkostninger til klimatilpasning er reguleret i omkostningsbekendtgørelsen, der regulerer, hvilke omkostninger spildevandsselskaberne lovligt kan finansiere over taksterne. Helt overordnet kan spildevandsselskaberne alene finansiere udgifter ved et projekt svarende til den selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsning.

Efter omkostningsbekendtgørelsen er der fastlagt et aftalekrav, for så vidt angår projekter uden for spildevandsselskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt. LAR-anlæg i veje vil være omfattet af aftalekravet, da anlægget etableres i vejareal og således uden for spildevandsselskabets egne anlæg. Der skal derfor indgås en aftale mellem forsyningen og kommunen som vejejer, der opfylder de krav, der er fastlagt i omkostningsbekendtgørelsen.

Som en del af aftalen skal det dokumenteres, at forsyningen har valgt den billigste løsning i anlæggets levetid (selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning). I det omfang projektet overstiger omkostningerne til at gennemføre den selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsning, skal det være en del af aftalen, at denne del afholdes af den øvrige aftalepart.

Hvis kommunen som vejejer også har nytte af projektet, skal der i den aftale, der indgås mellem kommunen og spildevandsselskabet, fastlægges en omkostningsfordeling på baggrund af parternes nytte af projektet. Dette kan fx være tilfældet, hvis det er en del af projektet, at der etableres en særlig belægning på vejen eller andre former for initiativer, som udgør en forbedring af vejen og dens udstyr.

Udbudsret – hvilke procedurer?

Kommuners etablering af LAR-anlæg vil være udbudspligtig, hvis kontraktens værdi vedrørende etableringen af LAR-anlægget overstiger udbudslovens tærskelværdi for bygge- og anlægs-

kontrakter. Er dette tilfældet, skal kommunerne tage stilling til, hvilken udbudsprocedure der er mest hensigtsmæssig.

LAR-løsninger er komplekse. Ofte vil der derfor være et behov for en nærmere dialog med den økonomiske aktør, der skal etablere LAR-anlægget. Dette også for at sikre, at LAR-anlægget opfylder de krav og ønsker, som kommunerne har. Den mest hensigtsmæssige udbudsprocedure vil derfor være et udbud med forhandling, der har hjemmel i udbudslovens §§ 61-66, da denne udbudsform giver mulighed for, at der på baggrund af tilbudsgivernes indledende tilbud kan indledes én eller flere forhandlingsrunder med hver tilbudsgiver med det formål, at tilbuddene optimeres. Derudover giver udbudsformen mulighed for, at eventuelle uklarheder i udbudsmaterialet kan afklares, og unødvendige forbehold kan håndteres.



Anne Sophie K. Vilsbøll
Partner, advokat
akv@horten.dk



Marie Bockhahn
Specialistadvokat
mbb@horten.dk



Tue Bing Trier
Director, advokat
ttb@horten.dk



Rikke Munk Rye Andersen
Director, advokat
rra@horten.dk